

OBSAH

Poděkování ...	9
Úvod ...	11
1 Migrace a léčení – inspirační zdroje a metodologické minimum ...	19
1.1 Paměť jako úložiště vzpomínek v terénu ...	26
1.2 Realizace výzkumu ...	29
1.3 Vyhodnocení a interpretace získaných dat ...	32
2 Přesídlené skupiny Čechů z oblasti bývalého Sovětského svazu ...	34
2.1 Češi z Ukrajiny ...	34
2.1.1 Historické pozadí příchodu Čechů na Ukrajinu ...	39
2.1.1.1 Volyňská gubernie ...	39
2.1.1.2 Kyjevská gubernie ...	48
2.1.2 Češi na Ukrajině ve 20. století ...	51
2.1.3 Reemigrace Čechů v letech 1945–1947 ...	81
2.1.4 Přesídlení do ČR v letech 1991–1993 ...	91
2.2 Češi z Kazachstánu ...	96
2.2.1 Příchod a život Čechů v Kazachstánu ...	96
2.2.2 Přesídlení do ČR v průběhu let 1994–2007 ...	99
3 Problematika lidového léčení, léčitelství a dalších forem léčby ...	102
3.1 Vymezení pojmů – základní terminologie ...	109
3.2 Klasifikace medicínských systémů ...	114
3.3 Medicínská antropologie ...	116
3.3.1 Klíčové koncepty ...	120
3.4 Kritická medicínská antropologie ...	123
4 Lidová léčba Čechů přesídlených z Ukrajiny ...	130
4.1 Rituál a magie v bývalém Sovětském svazu ...	133
4.1.1 Ritualizované praktiky, magie a lidová zařikání u přesídlených Čechů ...	145
4.2 Lidové léčitelství v oblasti bývalého Sovětského svazu – Ukrajina ...	150
4.2.1 Materia medica aneb Léčiva užívaná v terapii na Ukrajině ...	154
4.2.2 Prostředky lidové léčby proti běžným potížím ...	157
4.2.2.1 Léčení v bývalé Kyjevské gubernii ...	157
4.2.2.2 Léčení v bývalé Volyňské gubernii ...	173

5 Babičky léčitelky, jejich životy a léčení – v pamětech současníků	... 186
5.1 Bývalá Kyjevská gubernie	... 186
5.1.1 Anastasia Rybová, Malá Zubovščina	... 186
5.1.2 Olga Josefovna Gabrielová, roz. Nováková, Malá Zubovščina	... 190
5.1.3 Marie Vítková, Malá Zubovščina	... 204
5.2 Bývalá Volyňská gubernie	... 209
5.2.1 Anna Legnerová, Kupičov na Volyni	... 209
5.2.2 Kateřina Tlustá, Moštěnice	... 217
5.2.3 Albína Rezková, Český Malín	... 223
6 Další metody léčení	... 229
6.1 Léčba pomocí baněk	... 229
6.2 Léčba pijavicemi (hirudoterapie)	... 240
7 Stav po havárii černobylské jaderné elektrárny a hrozba radiace	... 248
7.1 Život ve stínu Černobylu	... 249
7.2 Reakce na bezprostřední ohrožení a adaptační mechanismy	... 254
7.3 Lidové prostředky a obranné strategie: konceptualizace nebezpečí	... 260
7.3.1 Lidová léčba, magie a potrava jako lék	... 260
7.3.2 Role humoru a zvýšené religiozity	... 268
7.3.3 Lidová léčba a obranné strategie: tradice, utilitární modifikace, či nová alternativa? „Život po Černobylu“ už tu jednou byl...	... 271
7.3.4 Iodanka Pavlivka: transnacionální ekonomika	... 276
8 Lidová léčba, magie a rituál u přesídlených Čechů z Kazachstánu	... 284
8.1 Lidové léčitelství v oblasti bývalého Sovětského svazu – Kazachstán	... 287
8.1.1 Materia medica kazašské lidové léčby	... 292
8.1.2 Prostředky lidové léčby proti běžným potížím	... 297
8.2 Ritualizované praktiky a lidová zaříkání	... 302
8.2.1 Léčitelka Anastasija Šipková, Borodinovka	... 305
8.2.2 Vyvolávání deště	... 310
8.2.3 Pohřební zvyklosti	... 317
Závěr	... 325
Resumé	... 333
Summary	... 335
Literatura a elektronické zdroje	... 337
Seznam vyobrazení	... 366
Rejstřík	... 373